

Rasadnik Milan Topalović
15305 Lipolist
Tel: 015/ 274-331; Tel.fax: 015/ 274- 377
www.topalovic.rs ; e-mail: info@topalovic.rs

UPUTSTVO ZA SADNJU I NEGU RUŽA

Idealno vreme za sadnju ruža je jesen. Kataloška isporuka sadnica je u drugoj polovini oktobra/ jesenja isporuka/ i to je i optimalno vreme za sadnju. Prolećna sadnja počinje početkom marta.

TRETMAN BILJAKA PO DOLASKU

Nakon prijema robe, bilo bi poželjno odmah pristupiti sadnji ali ako to niste u mogućnosti, potrebno je da obavite sledeće mere: ne razvijajte paket, stavite ga na neosunčano mesto i prekrijte vlažnom krpom. Ako sadni materijal ne možete posaditi ni nakon deset dana, ruže postavite u jamu napravljenu na senovitom mestu u zemlji ili pesku. Koren nakvasiti i postaviti u brazdu, zatrpati ga a grane povremeno zalivati do sadnje.

PRIPREMA ZEMLJIŠTA

Ruže vole mesto sa dosta svetlosti, minimum 3- 4 sata, prozračno i bez vlage koja se zadržava i pogoduje razvoju gljivičnih obolenja. One su prilagodljive i otporne na osrednje kvalitetno zemljište. Ipak, da biste imali lepo odgajenu ružu koja će cvetati tokom cele sezone, pre sadnje pripremite zemljište. Ako je zemljište podvodno sprovedite drenažu tako što ćete prokopati kanale za odvođenje vode. Glinovito zemljište, ilovaču ili peskovito zemljište pomešajte sa humusnim, kompostnim kako biste poboljšali mineralni sastav. Takođe, ruže nikada ne bi trebalo saditi na mesto gde su do tada bile ruže.

RASTOJANJE SADNJE

Čajevke: 40/50 cm; ako ih sadimo u više redova primenjuje se cik- cak sadnja, takođe na 40 cm.

Floribunde: 30- 40 cm; za fomiranje cvetne grede sadi se 9 sadnica na m2

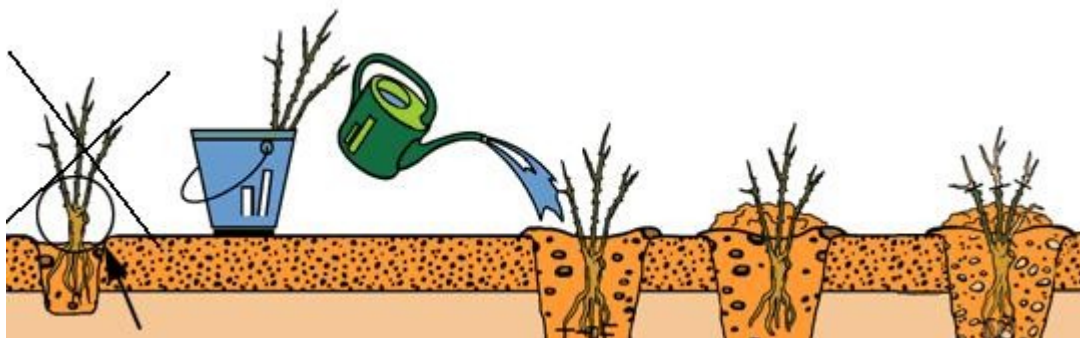
Minijaturne: 25- 30 cm; za fomiranje cvetne grede sadi se 12 sadnica na m2

Penjačice: 100- 200 cm

Grmolike: 80-100 cm

Poglele: 3-5/ m2

Ruže stablašice: sade se najčešće pojedinačno, ili na rastojanju koje vama odgovara.

POSTUPAK SADNJE

1. Pre sadnje ružu postavite u kantu sa vodom na nekoliko sati.
2. Zemlju usitniti i pomešati sa humusom i malo odstajalog stajskog đubriva./**Đubrivo dobro izmešati sa zemljom, ne sme doći do direktnog kontakta korena i đubriva!//**
3. Ako je ruža nepripremljena, skratiti koren na 25 cm, odstraniti sasušene i oštećene grane.
4. Biljku spustiti u zemlju, raširiti koren, zatrpati zemljom i kada je jama ispunjena blizu vrha, obilno zaliti. Dodati preostalu zemlju. **Mesto gde je ruža iskalemljena mora biti potopljeno u zemlju, 2-3 cm ispod nivoa zemlje.**
5. Pažljivo nanesite još usitnjene zemlje i napravite malu humku iz koje treba da izviruju grane. Slobodni vrhovi grana neke budu 3-5 cm..

SADNJA STABLAŠICA

Sadnja ruža stablašica se odvija kao i sadnja svih drugih ruža. Specifičnost je u tome što je prilikom sadnje potrebno postaviti pritku za koju će se ruža stablašica na nekoliko nivoa blago privezati. Tokom zime ovu ružu je potrebno zaštititi tako što će se krošnja prekriti papirnom ili jutanom kesom.

SADNJA ČETINARA, LIŠĆARA I VOĆA

Biljke sa korenom saditi kao ruže a one sa busenom na sledeći način:

Iskopati rupu veću nego što je iskopani busen; skinuti foliju kojom je busen zaštićen i spustiti ga u jamu na čije dno je postavljena usitnjena zemlja pomešana sa tresetom; zatrpati usitnjenom zemljom, blago sabiti, izravnati i obilno zaliti. Biljke iz kontejnera/ posuda/ najpre izvaditi iz posude i dalje tretirati kao biljku sa busenom.

Voće saditi na isti način. **Specifičnost je u tome da kalem biljke obavezno treba ostaviti iznad zemlje!**

ZAŠTITA RUŽA

Da bi vam ruže bile zdrave, da redovno cvetaju a cvetovi budu krupni i mirisni, potrebno ih je zaštititi od bolesti i štetočina. Veoma je važno preventivno delovati na bolesti. Sa zaštitom početi oko 15. aprila, odnosno posle pojave prvih listova. Dalje prskati na svakih 10-15 dana. Ako se smenjuje kišovito i toplo vreme, prskajte na 8-10 dana, u protivnom razmak između tretiranja je 12-14 dana. Mlaz preparata treba da „okupa“ i lice i naličje listova.

U nastavku uputstva za zaštitu ruža naveli smo vam najčešće bolesti i štetočine i specifikaciju preparata za njihovo suzbijanje. Ukoliko ne pronađete pojedine od njih, možete upotrebiti preparate koji se koriste za zaštitu jabuke. Kod mešanja prihrane sa pesticidima uvek se prvo sipaju preparati za prihranu pa tek onda zaštitna sredstva.

NAJČEŠĆE BOLESTI

Pepelnica (*Sphaeroteca pannosa*) – prepoznaje se po beličastoj boji, vrhovi listova su uvijeni, mladi izbojci i pupoljci izgledaju kao da su posuti brašnom. Suzbija se sledećim preparatima: **Stroby, Zato, Anvil, Score, Rubigan, Antracol, Falcon, Thiovit Jet 80 WG, Topas 100 EC.**

Rđa ruža (*Phragmidium spp*) – podmukla bolest, obično se uoči kada listovi već počnu da opadaju. Manifestuje se na donjoj strani lista kao narandžaste mrlje/spore/. Suzbija se sledećim preparatima: **Stroby, Zato, Anvil, Score, Rubigan, Antracol, Bravo 720 SC.**

Čadava ili zvezdasta pegavost (*Marsonnina rosae*) – bolest listova ruže. Javlja se početkom leta na gornjoj strani lista u obliku zvezdastih tamno smeđih do crnih pega, nepravilnog oblika veličine 2- 12 mm. Može dovesti do potpune ogoljenosti grana. Bolest prezimljuje u zaraženom listu pa takve listove i grane treba skinuti i zapaliti. Suzbija se sledećim preparatima: **Stroby, Zato, Anvil, Score, Rubigan, Antracol, Dithan neo tec, Polyram DF i dr.**

Plamenjača ruže (*Pseudoperonospora sparsa*) – i ova bolest uzrokuje opadanje listova. Karakteriše je žutilo (nekroza) listova. Sa gornje strane listovi su prekriveni smeđe crvenim mrljama, a sa donje sivim pegama. Preparati za suzbijanje: **Polyram DF, Merpan 80WG, Bravo 720 SC, Dakoflo, Merpan.**

NAJČEŠĆE ŠTETOČINE

Zelena lisna vaš - pojavljuje se prva, čim počne razvoj listova. Veoma je uočljiva i lako se eliminiše sledećim preparatima: **Perfection, Dimetogal, Fastac, Decis, Fenitroton.**

Crveni pauk – najopasnija štetočina, nevidljiva golim okom. Zadnjih godina je veoma zastupljena. Veoma se širi na temperaturama preko 30 stepeni. Javlja se već početkom juna. Posledica delovanja crvenog pauka je žutilo i opadanje listova. Izbojci mogu ostati potpuno goli što može proizvesti zabludu da je u pitanju neka bolest. U prvoj i zadnjoj dekadi juna prskati akaricidom **Nisuronom** (deluje samo na jaja, ali ne i na pokretne stadijume, pa ga treba primeniti samo na početku vegetacije) ili **Ortus 5-SC.**

Grinje – listovi postaju hlorotični (požute) i lako se lome.. Za suzbijanje koristiti akaricide na rimer: **Abastate, Armada, Vertimec ili Ortus 5-SC.**

Trips – štetočina koja napada pupoljke ruža. Suzbija se preparatima **Laser, Abastate i Vertimec**.

ZAŠTITA OD BOLESTI I ŠTETOČINA - primer

1. Tretiranje: Strobry + Perfection+ Wuksal super
2. Tretiranje: Strobry + Decis + Wuxal super
3. Tretiranje: Strobry + Perfection + Wuxal super
4. Tretiranje: (Poliram combi + Kumulus) + Fastac + Wuxal super
5. Tretiranje: Score + Nissuron+ Wuxal calcijum
6. Tretiranje: Rubigan + Ortus + Wuxal calcijum
7. Tretiranje: Bravo 720 SC + Laser + Wuxal calcijum
8. Tretiranje: Falcon + Decis + Wuxal calcijum
9. Tretiranje: Topas 100 EC + Abastate
10. Tretiranje: Anvil + Fastac

Ostala tretiranja: kombinacija postojećih, tako da ne bude isti preparat upotrebljen više od tri puta. Posle 1. Avgusta ne koristiti Wuxal.

Obrazloženje: Prvi preparat je za bolesti, drugi je insekticid a treći je prihrana. Na osnovu raspoloživih preparata možete i sami praviti kombinacije vodeći računa da li su preparati kompatibilni i da li se mogu međusobno mešati. Obavezno pažljivo pročitati uputstvo i deklaraciju, koja se dobija uz preparat.

OREZIVANJE RUŽA

Orezivanje počinje u prvoj godini u toku cvetanja. U toku leta odstranjuju se precvetali cvetovi, ispod vršnih listova. Jesenjim orezivanjem se skraćuju samo vrhovi ruža kako bi se zaštitile od snega i vetra. Pravo orezivanje se vrši u proleće. Tada ukloniti sve oštećene, izmrzle i sasušene grane. Takođe treba ukloniti i grane koje se razvijaju prema sredini bokora. Posle nekoliko godina početi sa podmlađivanjem i uklanjanjem prestarelih grana.

Čajevke i floribunde orezati tako da sadnica imaju kružni, čašasti raspored. Na jačim granama ostaviti od 5-7 okaca, a na slabijim 3-4 okca.

Penjačice se orezuju najviše za trećinu, vodeći računa o pravilnom formiranju grma. Ostavljaju se skeletne grane jer se cvetovi formiraju na dvogodišnjim izbojcima. Da bi se iniciralo ponovno cvetanje posle precvetavanja bočne izbojke orezati na 2-5 okaca.

Grmolike ruže orezivati samo za trećinu.

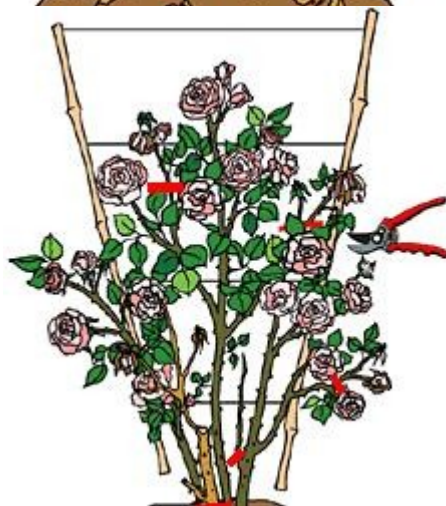
Minijaturne ruže - skratiti grane na oko polovinu visine.

Pogle ruže se orezuju skraćivanjem za trećinu svake godine. Posle 3-4 godine žbun se može orezati na 20-30 cm da bi se kompletno obnovio.

Ruže stablašice obavezno orezivati u jesen kako sneg ne bi polomio stablo. Kuglaste forme orezivati kao čajevke, a kod padajućih formi grane skratiti na polovinu

NEGA RUŽA

U jesen ruže zagrnite do pola, u februaru ili martu ih odgrnite. Prihranjujte ih stajskim đubrivom, đubriti svake treće ili četvrte godine. Mineralno đubrivo NPK 15:15:15 dodajte svake jeseni i proleća, najviše 20 grama po sadnici ili 60-100 grama po m². Zalivati obilno svakih 7-15 dana. Redovno okopavajte.

**OREZIVANJE PRECVETALIH
CVETOVA**

OREZIVANJE PENJAČICA

Orezivanje cvetajućih grmova

Potpuno orezivanje grma za podmlađivanje

Orezivanje niskog cvetajućeg drveća

Orezivanje vrbe i ostalog drveća sa padajućim granama